

Uitgeverij Holland - Haarlem

*Deze uitgave werd mede mogelijk gemaakt door een bijdrage
van het Amsterdams Fonds voor de Kunst*

Omslagontwerp: Sproud, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand,
of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij
elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige
andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
de uitgever.

© Jacqueline Epskamp, 2012

ISBN E-boek 9789025112134

ISBNpapieren boek 9789025112042

NUR 283

Voor meer informatie: www.uitgeverijholland.nl

Twaalf

Sharif zag al weken als een berg tegen zijn verjaardag op en vandaag was het zo ver. Het was een dag die hij zich zou herinneren, omdat het de eerste was in Nederland. Zijn elfde verjaardag was de laatste geweest in Afghanistan. Toen was alles nog goed.

Van zijn ouders kreeg hij sportschoenen. Ze dachten dat hij er blij mee zou zijn, omdat ze leken op de schoenen waar in Nederland alle jongens op liepen, maar dat was niet zo. Ook al was de doos feestelijk ingepakt en waren ze helemaal nieuw.

De jongens in zijn klas droegen de nieuwste modellen sneakers. Die kochten ze in hippe winkels, waar van elk model maar één exemplaar stond uitgesteld. Dat heette de collectie en was alleen om naar te kijken. Als je iets wilde passen, ging de verkoper de doos voor je uit het magazijn halen. Op een laag bankje wachtte je tot hij terugkwam, bij je neerknielde en het deksel eraf haalde. Neus tegen hiel lagen ze in het vloei-papier gerold tegenover elkaar. Het rook naar leer en knisperend papier. Niemand had ze nog aan gehad. Als je je keus bepaald had, liep hij met de doos voor je uit naar de kassa, rekende af en gaf je de aankoop mee in een stevige plastic of papieren tas met de naam van de winkel erop. Een naam waarmee je wel over straat wilde. Hij had het vaak genoeg gezien toen ze nog in Rotterdam woonden en hij de zaterdagmiddagen meestal in het winkelcentrum doorbracht.

Soms liep hij achter vreemde mensen aan zo'n winkel binnen om het hele proces van passen en aanschaffen te volgen. Zijn verjaardagsschoenen waren in een ander soort winkel gekocht. Daar stonden de dozen open en dicht en ondersteboven in wankel stapels opgesteld. Je moest alles zelf doen en lang zoeken tot je twee schoenen van dezelfde maat had gevonden.

De mensen die ze in handen hadden gehad, stopten ze vaak niet goed terug. Wat het meteen verpestte, was de geur. Even had hij gedacht dat het écht nieuwe schoenen waren. De verpakking had hem misleid, maar zodra hij het cadeaupapier wegscheurde, wist hij het. Niet de geur van nieuw leer kwam hem tegemoet, maar die van oud karton.

Met zijn ouders en zusjes stond Sharif in de rij in de kantine van het Centrum, waar ze sinds een week woonden. De eetzaal leek op die in Rotterdam en Hardinxveld-Giessendam. De maaltijden waren vrijwel identiek en ook hier zou hun verblijf tijdelijk zijn. Daar was hij zozeer van overtuigd, dat hij niet van plan was het Centrum bij de naam te gaan noemen, noch het dorp waar het bij hoorde. Hij schoof zijn dienblad langs de plateaus met wit- en bruinbrood, boter, kaas, vleeswaren, hagelslag en de mysterieuze 'muisjes', wit en roze suikergoed, waar zijn zusjes dol op waren. Vanwege de kleur, meende zijn moeder, die zelf alleen maar boter op haar brood at.

Hij prikte een paar plakjes kipfilet aan een vork en stak ze omhoog. Bijna kon hij er doorheen kijken. Doorschijnend vlees. Hij legde de plakjes op zijn bord. Zijn vader was al klaar en liep met zijn blad naar hun tafel in de hoek. Het was niet echt hun tafel, niets was hier van hen, maar iedereen ging elke dag aan dezelfde tafel zitten. Dat was ook in de andere centra zo geweest. Mannen die alleen waren bij elkaar, gezinnen, een hoek met Afrikanen en een grote tafel met mensen uit Irak, van wie hij niet wist of ze bij elkaar hoorden of dat ze elkaar hier hadden leren kennen. Regelmatig verdwenen er mensen of kwamen er mensen bij, maar het was voor een nieuwe bewoner snel duidelijk aan welke tafel hij moest gaan zitten en vooral aan welke tafel niet. Hij pakte nog twee witte boterhammen en een glas melk, liep naar hun tafel en ging tegenover zijn moeder zitten. Ook aan de tafels zelf had iedereen zijn vaste plaats.

‘Passen ze?’ vroeg zijn moeder. Hij keek naar de grond. Het wit van de schoenen, waardoor drie smalle zwarte banen en één gele liepen, stak fel af tegen het grijsgroene zeil op de vloer. De veters waren ook wit. Stug haalde hij zijn schouders op. Ja, ze pasten en ze maakten strepen op de vloer.

‘Nu ben je twaalf,’ zei zijn vader. ‘Nu ben je een man.’

Een man, hij? Hij zat op de basisschool, in groep acht, waar hij waarschijnlijk nog een jaar zou moeten blijven. Of korter, als ze het land uit moesten of ergens anders naartoe. De aanblik van de bleke vleeswaar op het witte brood gaf hem een wee gevoel in zijn maag. Hij wendde zijn hoofd af en keek door de grote ramen. Buiten was het druilerig en groen. De regendruppels maakten de bladeren zwaar en lieten ze van de struiken slap naar beneden hangen. Zijn jongste zusje, Zahra van vijf, vroeg of ze vanmiddag slagroomtaart gingen eten. Zijn moeder wist niet wat slagroom was en Zahra legde uit dat het zacht, zoet en wit was en héél lekker. Nour, die drie jaar ouder was, zei dat ze liever mokka had, zo lekker boterig.

‘Jij wilt toch ook slagroomtaart?’ vroeg Zahra aan hem. Ze was overgegaan op het Nederlands.

‘Waarom praat jij Nederlands?’ vroeg hij in het Pashtoe. Dát was hun eigen taal. Perzisch. Heel vroeger hoorde Afghanistan bij het Perzische rijk. En heel veel andere landen trouwens ook.

‘Ik wil goede cijfers op school. Dan krijg ik een stempel van een kabouter.’

Ze bleef Nederlands praten. Ze vertikte het gewoon. Straks zou ze hun taal vergeten zijn en zou thuis niemand haar meer kunnen verstaan.

‘Kabouters bestaan niet!’ Het kwam er harder uit dan hij had bedoeld. Zijn zusjes keken hem geschrokken aan.

‘Sharif, hou op. Je moet een voorbeeld zijn voor je zusjes,’ zei zijn vader.

‘Waarom?’

Zijn vader zuchtte. 'Omdat jij de oudste bent.'

'Omar is de oudste.'

Het werd stil. Zijn zusjes sloegen de ogen neer en staarden naar hun bord. De ogen van zijn moeder wilde hij niet zien en daarom keek hij de andere kant op, per ongeluk recht in de ogen van zijn vader. Zijn blik was hard en dwingend.

'Nu ben jij de oudste.'

'Wanneer komt Omar?'

Opnieuw werd het stil, nog stiller dan zo-even. Het geroezemoes van de eetzaal leek te verstommen. Hij durfde zijn ouders niet aan te kijken en dat was ook niet nodig. Zijn vader was nu boos en zijn moeder verdrietig.

'Omar komt niet. Omar is al op zijn bestemming, inshallah,' antwoordde zijn vader.

'U liegt!' Bruusk schoof Sharif zijn stoel naar achteren en rende de zaal uit. De gang door en de draaideur bij de portier, over het grasveld naar de poort met het lege wachthokje. Vroeger was het Centrum een kazerne geweest. Toen woonden hier soldaten die het vak nog moesten leren. Na het hek was er alleen nog maar het bos. Kriskras rende hij door. Zijn nieuwe schoenen werden vuil, maar dat kon hem niet schelen. Zo mooi waren ze niet. Weg moest hij, van het Centrum, zijn ouders, vooral van zijn vader.

Omdat hij goed moest opletten waar hij op het ongelijke terrein zijn voeten neerzette, lukte het om de ergste gedachten te verjagen. Maar ze zouden terugkomen, dat wist hij wel.

Bij de beek kon hij niet verder. Hij begon dennenappels op te rapen en naar de overkant van het water te gooien. De meeste vielen erin en wat deed het ertoe dat sommige de overkant wel haalden. Even verderop lag een afgebroken tak. Hij tilde de tak op en begon die langs de oever achter zich aan te slepen. De tak werd steeds zwaarder. De zijtakken veegden de bladeren op de grond bij elkaar. Vermoeid liet hij de tak vallen en begon de beek te volgen zonder dat hij een idee had

waar deze naar toe leidde. Zo ver had hij zich nog niet in het bos gewaagd.

Een windvlaag nam een aantal bladeren mee en net toen Sharif ze al vergeten was, legde een tweede windvlaag ze weer terug. Hij hurkte neer, woelde met zijn handen door de bladeren, gooide ze op. Puur uit boosheid. Even onderbrak hij zichzelf, omdat hij een vertrouwd geluid meende te horen, het gehinnik van een paard, maar nee, het moest het ruisen van de wind zijn. In Afghanistan zijn niet veel bomen en ze staan nooit dicht genoeg bij elkaar om het een bos te kunnen noemen. Een boom staat daar meestal alleen in het veld. Hij richtte zich op en liep door.

Heel vaak dacht hij aan die laatste middag met zijn broer. Uit school ging hij met Omar naar de weide, waar Bugati stond. Dit hadden ze elke dag gedaan zolang zijn broer verlof had. Hij mocht de halster van de grote schimmel vasthouden, terwijl zijn broer haar met een paar grote streken afborstelde en het zadel eroverheen wierp. Dan zette hij zijn voet in de stijgbeugel en steeg op. Tijd voor de training. Zelf ging hij intussen op zijn vaste plek zitten, een smal en hoog stuk rots, dat aan de bovenkant vlak was, net een pilaar. Vanaf daar kon hij de besneeuwde toppen van de bergen in de verte zien.

Omar droeg zijn bruine trainingsbroek en slippers. Tussen zijn lippen een sigaret; de teugels in één hand. Zijn benen om Bugati's buik; zijn kuiten die bijna onmerkbaar aandrukten en haar passen op de plaats lieten maken. Volgens Omar had ze er een hekel aan, omdat een paard altijd ergens naartoe wil, iets nuttigs wil doen, maar als dat zo was dan liet Bugati daar niets van merken. Eén voor één tilde ze haar benen hoog op, de knieën als een ballerina geheven en het hoofd zo diep gebogen dat haar kin op haar borst rustte. Langzaam kleurde haar grijswitte vacht donker, omdat die doordrenkt raakte van het zweet. Hij had nu zo vaak aan deze middag gedacht dat

hij niet meer wist of het echt was gebeurd, of dat hij het had gedroomd en van die droom een hardnekkige herinnering had gemaakt.

De volgende dag was Omar naar het front teruggekeerd. In de zomer lag het op twee dagreizen afstand van het dorp en in de winter, als de bergpassen door sneeuwval moeilijk begaanbaar waren, op drie of vier. Elk half jaar maakte Omar die reis. De eerste keer om het vak te leren; vanaf de tweede keer om als soldaat zijn werk te doen.

Het hele dorp had hem uitgeleide gedaan en giften meegegeven voor onderweg: brood, abrikozen en sigaretten. Sharif was meegelopen tot de eerste bergpas. Het was zomer, dus Omar zou geen problemen hebben om zijn legeronderdeel te bereiken. Daar hadden ze afscheid genomen. Zijn broer had een sigaret gerookt, terwijl ze tevergeefs uitkeken naar de koningsarend die daar hoog in de bergwand zijn nest had. Hij had hem de rest van het pakje gegeven. Aan de drie volle pakjes die Omar nog had, had hij wel genoeg om de oorlog door te komen. Hij drukte hem op het hart dat hij ze pas mocht oproken als hij zelf vond dat hij er oud genoeg voor was.

Weer op weg naar het dorp, viel een grote schaduw over hem heen. Sharif keek op en zag de majestueuze vogel door de azuurblauwe lucht terug naar huis vliegen.

Het was donker toen Sharif thuiskwam. Voor de deur deed hij zijn nieuwe schoenen uit die onder de modder zaten en zette ze bij de andere paren. Zijn moeder zat met zijn zusjes om de tafel en kleurde samen met hen een kleurplaat in. Zijn vader las een boek en keek niet op. Op tafel stond een bord met een groot stuk taart. Zijn moeder schoof het naar hem toe. Het viel om. Ze probeerde het met de vork weer rechtop te zetten, maar daar werd het alleen een nog grotere janboel van.

‘De smaak blijft hetzelfde,’ zei ze.

Voorzichtig nam hij een hapje. De slagroom was een beetje

hard en korrelig geworden; de cake droog. Hij trok een vies gezicht. Zijn zusjes, die al in pyjama waren, giechelden.

's Avonds, toen iedereen sliep, schoof hij het gordijn voor zijn bed een beetje open, zodat het licht van de lantaarn buiten op zijn hoofdkussen viel. Hij graaide onder zijn kussen naar zijn Koran en haalde de foto van Omar en Bugati eruit. Zijn broer droeg zijn bruine legeruniform. Zijn Kalasjnikov hing over zijn schouder. Kaarsrecht zat hij op Bugati en hoewel de afdruk niet van optimale kwaliteit was en hij zijn gezichtsuitdrukking niet goed kon zien, wist hij zeker dat zijn broer hem aankeek met maar één vraag in zijn ogen: waarom doe jij niets? En terecht. Als het andersom was geweest, zou hij hem allang te hulp geschoten zijn.

Voordat hij het gordijn weer dicht schoof, liet hij zijn blik door de kamer dwalen. Zijn ouders lagen samen in een tweepersoonsbed en zijn zusjes samen in de onderste helft van een stapelbed. Al in de eerste nacht was Nour naar beneden geklommen en vanaf dat moment had ze daar geslapen met haar zusje in de armen, alsof ze een pop was. Hij had ook een stapelbed en bij hem lag er in het bovenbed ook niemand.

De manege

's Ochtends zagen zijn schoenen er weer zo goed als nieuw uit. Alle modder en zand waren weg. Alleen een kaal plekje op de neus van de rechterschoen, waarmee hij in het bos tegen de stenen en bomen had geschopt herinnerde hem aan de verjaardag die hij had willen overslaan.

Aan het ontbijt in de kantine vertelde zijn moeder dat ze een oproep hadden gehad van de Vreemdelingendienst en 's middags langs moesten komen.

'Jij moet op je zusjes passen,' zei ze. 'Met het eten zijn we terug.'

Hij had geen zin, maar kon geen excuus bedenken. De kinderen uit zijn klas gingen na schooltijd naar voetbal, muziekles, ballet, tekenen of naar de timmerclub. Maar hij had niets te doen. Zijn moeder stapelde de ontbijtboel op het dienblad en stond op.

'Zorg dat je op tijd bij de bus bent. Je weet dat je zusjes nogal treuzelen.'

De landkaart van Nederland hing voor het bord. De meester wees plaatsen aan in de provincie Groningen. Er waren twaalf provincies in Nederland. Eerst elf, maar Nederland had er zelf eentje bijgemaakt, Flevoland. Nieuw land gemaakt uit water. Een binnensee was leeggepompt tot de bodem droogviel en er huizen op gebouwd konden worden. Waar zouden de vissen gebleven zijn?

Sharif zat over een tekening gebogen, dezelfde die hij altijd maakte. Daarom lukte het zo goed. Hij hoorde de meester de plaatsen opnoemen: Hoogezand, Sappermeer, Loppersum, Siddeburen... De namen klonken wel interessant, maar hij was nog nooit in de provincie Groningen geweest en dat wilde hij zo houden.

Raja stak bij elke vraag haar vinger op. Ze woonde ook in het Centrum. Haar moeder had net een baby gekregen.

Hij voelde een hand op zijn schouder. 'Sharif, wat ben je aan het doen?' De stem van de meester. Voor hij antwoord kon geven, trok de meester zijn tekening onder zijn boek vandaan. Hij hield die omhoog om hem goed te bekijken.

'Knap gedaan, maar we hebben nu aardrijkskunde.'

'Hoef ik niet.'

'Je moet doen wat alle kinderen doen.'

'We gaan terug.' De hand verdween van zijn schouder.

'Hebben jullie de uitslag gekregen?'

'We gaan terug,' herhaalde hij. Liegen wilde hij niet. Hij wist waar de meester op doelde. Zijn ouders hadden aan de Nederlandse regering gevraagd of ze hier mochten blijven wonen. Wie weet wat de Vreemdelingendienst vandaag zou zeggen. Aan wat zij besloten, had je je te houden. Wekenlang hadden ze gereisd en bij de zee waren ze gestopt. Vooral in de vrachtwagen was het krap geweest. Dagenlang had hij met zijn familie tussen andere mensen, die je steeds meer ging ruiken, gelegen. Over bergpassen en door de Grote Zoutwoestijn waren ze gegaan. Ze wilden niet naar de zee en ook niet naar Nederland. Maar ze konden niet verder. Het land hield op. Had niemand eraan gedacht dat ze ook weer om hadden kunnen draaien?

'Na de bel wil ik je spreken.'

De klas, die een beetje was gaan roezemoezen, werd stil.

'Ja, meester.'

De bel ging. Om hem heen stonden de kinderen haastig op. Hij moest blijven zitten. Dat kwam slecht uit. Zijn zusjes zouden bij de bushalte staan en niet weten waarom hij er niet was. Maar als hij met de andere kinderen mee naar buiten zou lopen, zou de meester zijn vader opbellen, of erger nog, naar het Centrum toegaan en hem en zijn ouders te schande

maken. Dus wachtte hij, totdat de meester was uitgepraat met een moeder, die het niet eens was met het oefenen voor de Cito-toets. Zelf wist hij al dat hij nog een jaar langer in groep acht zou blijven. Dat was beter om je aan te passen of zoiets. Eindelijk kwam de meester naar hem toe.

‘Zo Sharif, sorry dat je even moest wachten.’

‘Geeft niet, meester.’

‘Hebben jullie bericht gehad?’

Hij haalde zijn schouders een héél klein beetje op. Dan was het nog net geen liegen en zou de meester misschien niet verder vragen. Hoewel, eigenlijk was het wel liegen, want hij wist dat het niet de waarheid was. Als je de waarheid kende, moest je die zeggen.

‘Luister, je moet beter je best doen. Vooral bij Nederlands en aardrijkskunde. Je kunt het best, maar je moet harder werken.’

‘Ik ben een Afghaan.’

‘Maar je bent nu in Nederland.’

‘We moeten met de bus mee. Ik en mijn zusjes.’

‘Mijn zusjes en ik. Het is onbeleefd om met jezelf te beginnen in een zin. Het is niet “ik en mijn zusjes”, maar “mijn zusjes en ik”.’

‘Ze staan bij de bus. Ze gaan huilen als ik te laat ben.’

‘Wil je tegen je ouders zeggen, dat ik ze volgende week op de ouderavond verwacht?’

Hij knikte en wachtte op een vervolg, maar de meester was klaar en gebarde dat hij kon vertrekken. ‘Ga maar gauw naar je zusjes.’

Nu moest hij alleen nog ‘vergeten’ de boodschap aan zijn ouders over te brengen. Dat was geen liegen. Of maar een heel klein beetje, omdat hij het ook echt kon vergeten.

Met zijn zusjes achter zich aan liep hij door het bos. Ze hadden stil bij de halte gestaan en waren hem zonder protest gevolgd

toen hij zei dat ze gingen lopen. Natuurlijk was de bus al weg geweest. De volgende kwam pas over een uur. Na vijf minuten had Zahra geklaagd dat ze moe was. Nour had haar bij de hand gepakt en gezegd dat ze flink moest zijn. Nu zongen ze samen het liedje, dat hun moeder elke avond als slaapliedje voor hen zong. Helder klonken hun stemmen door de bomen. *Soeja, soeja, slaap mijn kindje. Soeja, soeja, droom maar zoet. Soeja, soeja, melk en honing. Soeja, soeja, al is goed.*

Op het moment dat zij zwegen, klonken andere meisjesstemmen. Sharif keek op en zag in de verte een stoet paarden en pony's. De ruiters waren meisjes tussen de acht en de twaalf jaar. Ze kwetterden aan een stuk door en droegen allemaal een cap; de meesten ook laarzen. Hij had pas één keer eerder een meisje op een paard gezien en nu zag hij een hele rij. En hoe ze eruitzagen! Stuk voor stuk opgetuigd alsof ze poppen waren. Hij had nooit iets gezien wat maar enigszins leek op... dit. Veel pony's hadden vlechten in hun manen en vaak ook in hun staart, soms tientallen. Er waren felgekleurde linten meegevlochten en als dat niet het geval was, waren de uiteinden voorzien van fluorescerende elastiekjes. Om hun enkels droegen sommige paarden witte of blauwe sokjes en één had een staart, die met een lap stof zo hoog en stijf was opgebonden, dat zijn poepgat vrij bleef. Arm paard. Hoe moest hij zo de vliegen verjagen?

De stoet passeerde hen rakelings. Hij herkende Maud, een meisje uit zijn klas, dat meestal erg stil was. De kleine schimmel waarop zij zat, richtte het hoofd op en keek hem aan. De trieste blik in de ogen van de merrie trof hem.

'Hoi,' zei Maud.

Hij groette terug. De andere meisjes lieten hun blik vanaf de hoge paardenruggen over hem heen glijden en zeiden niets.

'Ik wil naar huis,' zeurde Zahra. 'Waar is mama? Ik wil naar mama.'

Verlangend keek Sharif de wegtrekkende stoet na.

‘Ik wil niet lopen,’ mokte Nour. ‘Ik wil met de bus.’

‘Hier is geen bus,’ zei hij, ‘maar we zijn er bijna. Als jullie deze weg helemaal uitlopen, dan kom je er vanzelf.’ Met een half oog hield hij de stoet in de gaten. Die zette zich nu in draf.

Onzeker keek Nour hem aan. ‘En wat ga jij doen?’

‘Ik let op, of jij al zo groot bent dat je Zahra naar huis kunt brengen.’

Nour dacht even na, rechtte haar rug en pakte haar zusje bij de hand. ‘Kom, we gaan thuis thee maken. Met veel suiker.’

De stoet was verdwenen, maar had zoveel hoefafdrukken achtergelaten dat hij ze bijna met zijn ogen dicht kon volgen. Na een kwartiertje lopen kwam hij bij een breed hek, gemaakt van boomstammen. Er was een metalen paard met vleugels op gespijkerd en op de bovenste stam stond in gebrandschilderde letters *Manege Pegasus*. Erachter lag een groot terrein. In het midden stond het hoofdgebouw met daaromheen een paar schuren. Links ervan lag een groot grasveld en rechts een terrein met omwoelde zwarte aarde, waar een bruin paard met een witte bles bezig was over op elkaar gestapelde balken en lage muurtjes heen te springen. De man op zijn rug zag er sterk uit en hield de teugels kort. Gefascineerd keek Sharif naar het spel tussen paard en ruitier. Graag had hij het paard in de ogen gekeken, maar het dier was volkomen onderworpen aan de wil van de man en voerde toegewijd elke opdracht uit. Hij twijfelde of hij door zou lopen. Misschien kwamen daar moeilijkheden van. Toch deed hij het.

Op zijn hoede liep hij om de afrastering heen. Aan de achterkant van het hoofdgebouw hoorde hij het gekwetter van de meisjes weer. De grote staldeuren aan de achterkant stonden wijd open. Binnen en op het stenen erf waren de meisjes met de pony's en paarden bezig. Sommige pony's hadden wel

drie meisjes om zich heen. Ze haalden de versierselen uit de ponystaarten, trokken met hun vingers de vlechten uit en begonnen dan de haren uit te borstelen alsof ze alle tijd van de wereld hadden.

Hier was ook een tweede hek. Het stond open. Ongezien glipte hij naar binnen en ging het gebouw in. Aan weerszijden van de lange gang bevonden zich stallen, waarvan de meeste leeg waren. Een tweede gang liep haaks op de eerste. Hij hoorde een paard briesen en sloeg rechtsaf. Op het bord naast de box las hij de naam Valentino. Het was het paard dat hij net buiten had gezien. Een grote, natte plek op zijn rug tekende het zadel af. Hij had een ruime box voor zichzelf en keek hem aan. Sharif keek terug in de glanzende, donkere ogen. Het was alsof hij in de ogen van Bugati keek. Heimwee sneed als een scherp mes door hem heen. Hij ging de box in, sloeg zijn armen om de paardenhals en drukte zijn gezicht ertegen. O, de geur van paard, stro, zand en zweet, de geur van de enige plek ter wereld waar hij wilde zijn voor nu en altijd: thuis. Afghanistan. Hij verplaatste een hand naar de rug van het paard en wreef erover. De natte, korte haren boden weerstand en koekten samen.

Ineens werd Sharif hard aan zijn schouder naar achteren getrokken. Geschrokken draaide hij zich om en keek in het gezicht van de man die hij had zien rijden.

‘Wat doe jij hier?’

‘Ik wil ook paardrijden.’

De man lachte. Zijn gezicht was bruin; zijn tanden waren recht, wit en groot. ‘Dan moet je je inschrijven. Dat kan elke dag tussen vier en vijf in de kantine.’

‘Kost dat geld?’

‘Vijftien euro.’

‘Voor het hele jaar?’

‘Per les. Of je neemt een strippenkaart van tien keer voor honderdveertig euro.’